

Оболенська Г.М.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Особливості прояву феномена «пам'яті — спалаху» в юнацькому віці

В статті розглядаються особливості прояву феномену «пам'яті-спалаху» в юнацькому віці. В статті представлений аналіз результатів експериментального дослідження «спогадів-спалахів» у студентів четвертого курсу. Розглядаються та аналізуються спогади подій національного та інтернаціонального значення. Аналізується ступінь залежності утворення та зберігання «спогадів-спалахів» від особливостей емоційної сфери досліджуваних. Зокрема, розглядається взаємозв'язок рівня тривожності, емпатичних здібностей, суб'єктивного контролю, емоційної зрілості, типу реагування на стимули зовнішнього середовища з формуванням та якістю відтворення «спогадів-спалахів» у юнаків.

Метою нашого дослідження було виявлення особливостей «пам'яті-спалаху» в юнацькому віці. Таким чином, наше дослідження торкалось як подій національного та інтернаціонального масштабу, так і подій особистісної значущості. Події національного та інтернаціонального масштабу були підібрані таким чином, щоб вони включали як події політичної спрямованості, так і події культурного життя народу.

Гіпотезою нашого експерименту було припущення, що на виникнення та зберігання «спогадів-спалахів» впливають певні особливості емоційної сфери людини. Тому підібрані тестові методики були направлені на виявлення основних особливостей емоційної сфери досліджуваних, таких як рівень емпатії, тривожності, особливості емоційного реагування на стимули зовнішнього середовища, емоційна зрілість та рівень суб'єктивного контролю. Ми припускали, що емоційно зрілі респонденти з високим рівнем емпатії, суб'єктивного контролю та тривожності будуть показувати більшу продуктивність у запам'ятовуванні та відтворенні «спогадів-спалахів», ніж решта респондентів.

Стосовно результатів дослідження з виявлення «пам'яті-спалаху» на події національного та інтернаціонального значення, можна відмітити наступне: значущі та яскраві події національного та інтернаціонального значення, звістки про які людина отримала несподівано, запам'ятовуються студентами гірше, ніж події особистісної значущості.

Також отримані експериментальні дані показали, що якість формування та відтворення «спогадів-спалахів» не залежить від локусу контролю респондентів. Ще однією гіпотезою нашого дослідження було припущення, що якість утворення та зберігання «спогадів-спалахів» залежатиме від типу реагування респондентів на стимули зовнішнього середовища. Проте отримані дані не підтвердили але й не спростували первісну гіпотезу.

Якщо порівнювати отримані нами результати із результатами аналогічних західних досліджень, то можемо відмітити набагато гірше запам'ятовування трагічних подій національного значення українськими студентами, порівняно із американськими студентами. Можна відмітити, що дослідження «спогадів-спалахів» в українських студентів та у студентів-американців, мають ряд спільних рис. В подальшому, планується проведення подібних досліджень в інших вікових групах та порівняння результатів цих досліджень з уже отриманими.